

VERONMAKSAJAIN KESKUSLIITTO RY
Kalevankatu 4
00100 HELSINKI

LAUSUNTO
6.8.2020

Valtiovarainministeriö
Vero-osasto

E-mail valtiovarainministerio@vm.fi; minna.upola@vm.fi

Viite Lausuntopyyntö 18.6.2020 VM 111:00/2019

LAUSUNTO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI LAEIKSI TULOVEROLAIN JA ERÄIDEN SIIHEN LIITTYVIEN LAKIEN MUUTTAMISESTA

Esityksessä ehdotetaan tuloverolakiin lisättäväksi nimenomainen säännös, jonka mukaan kotimaiseksi yhteisöksi katsotaan Suomessa rekisteröity tai perustettu yhteisö. Muutos ei Veronmaksajain Keskusliiton käsityksen mukaan muuta vallitsevaa oikeustilaa, mutta jatkossa käsitteen sisällöstä säädettäisiin laissa. Veronmaksajain Keskusliitto pitää esitystä tältä osin perusteltuna.

Esityksessä ehdotetaan lisäksi Suomen verotusoikeutta laajennettavaksi siten, että yhteisö olisi Suomessa jatkossa yleisesti verovelvollinen myös sillä perusteella, että sillä on Suomessa tosiasiallinen johtopaikka.

Esityksen tavoitteena on laajentaa Suomen verotusoikeutta ja varmistaa, että riittävät siteet Suomeen omaavia yhteisöjä pidetään täällä yleisesti verovelvollisina. Ehdotetun muutoksen myötä Suomen lainsäädäntö vastaisi paremmin kansainvälistä kehitystä ja antaisi Suomelle aiempaa useammin mahdollisuuden pitää yhteisöä verosopimusta tulokittaessa Suomessa asuvana. Muutoksen tarkoituksena on rajoittaa niitä tilanteita, joissa yleinen verovelvollisuus Suomessa yritetään välttää perustamalla ulkomailla yhtiö, jonka omistus, johto ja toiminta ovat kokonaan Suomessa.

Veronmaksajain Keskusliitto pitää esityksen tavoitteita hyväksyttävänä ja esitystä perusteltuna kansallisen veropohjan turvaamiseksi. Jatkovalmistelussa on varmistettava, ettei säännös vaikeuta kohtuuttomasti kansainvälisesti toimivien yritysten toimintaa.

Tosiasiallisen johtopaikan määritelmä

Esityksessä ehdotetaan tuloverolain 9 §:ään lisättäväksi uusi 8 momentti, jonka mukana yhteisön yleisen verovelvollisuuden aikaansaava tosiasiallinen johtopaikka sijaitsisi paikassa, jossa yhteisön tärkeimmät, ylintä päivittäistä johtamista koskevat päätökset tehdään. Lähtökohtana arvioinnissa pidettäisiin hallituksen tai muun vastaavan ylimmän päätöksentekokoelimen päätöksentekopaikkaa ja pääkonttorin sijaintia. Määritelmä vastaa esityksen mukaan pitkälti verrokkimaissa voimassa olevaa sääntelyä ja OECD:n malliverosopimuksen määritelmiä yrityksen tosiasiallisesta johtopaikasta.

Ehdotettu tosiasiallisen johtopaikan yleinen määrittely on Veronmaksajain Keskusliiton käsityksen mukaan sinällään perusteltu, ottaen huomioon luonnoksen sivulla 21 esitetyt näkökohdat muotoilun valinnalle. Avoin määritelmä aiheuttaa kuitenkin ongelmia verovelvollisten oikeusturvalle.

Vaikka esityksessä onkin laajasti selostettu tosiasiallisen johtopaikan käsitettä esimerkein, eivät ne aseta selkeitä rajoja lain tulkintatilanteisiin eikä sääntelyä näin ollen voida pitää riittävän tarkkarajaisena ja ennustettavana. Käytännössä tosiasiallisen johtopaikan määritelmä jäisi ehdotetun sanamuodon ja esitysluonnoksen perusteluiden johdosta pitkälti toimeenpanevana viranomaisena toimivan Verohallinnon ohjeistuksen ja tulkintojen varaan. Tämä puolestaan tulee väistämättä johtamaan tulkintaerimielisyyksiin ja verovalitusprosesseihin tosiasiallisen johtopaikan sijainnista, mistä aiheutuvia hallinnollisia kustannuksia ei esityksessä ole lainkaan arvioitu. Vaikka uudistus vähentäisi hallinnollista työtä, kun johtopaikan perusteella syntyneelle kiinteälle toimipaikalle ei enää tarvitsisi verotusta varten kohdentaa tuloja, voi hyöty pitkälti mitätöityä veroriitojen lisääntyessä. On myöskin ennakoitavissa, että yleisen verovelvollisuuden laajentamisen myötä aiempaa useammin tulee vastaa tilanne, että molemmat verosopimusvaltiot pitävät yhteisöä siellä asuvana. Keskinäisen sopimusmenettelyn tarve lisääntynee ja hallinnolliset kustannukset kasvavat, mikä osaltaan syö sitä yhteisöverotuoton nousua, jota lakimuutoksella ennakoidaan saavutettavan.

Koska esityksen tarkoituksena on ennen kaikkea tuoda Suomen verotusvallan piiriin ne selvät väärinkäytöstilanteet, joissa tosiasiallisesti Suomessa toimiva yritys on vain muodollisesti perustettu ulkomaille, tulisi määritelmää täsmentää. Säännöstä ei tulisi soveltaa tilanteisiin, joissa ratkaisut ovat olleet täysin verotuksesta riippumattomia ja joissa ulkomaisen yhtiön ainoa side Suomeen on käytännössä omistajan asuminen Suomessa. Vaikka esityksen perusteluissa todetaan, ettei yhteisön johdon asuinvaltiolla ole merkitystä eikä passiivisella omistuksella ja rutiinipäätöksenteolla olisi arvioinnissa merkitystä, jättää esitys liikaa tulkinnanvaraa sen suhteen, mikä on sellaista tosiasiallista päätöksentekoa, joka synnyttäisi jatkossa yleisen verovelvollisuuden Suomessa. Esityksestä ei mielestämme saa esimerkiksi perusteltua käsitystä siitä, millaisissa olosuhteissa ulkomailla perustetun sijoitus- tai holdingyhtiön tosiasiallinen johtopaikka voitaisiin jatkossa katsoa olevan Suomessa (s. 43-44). Uhkana on, että konsernien ulkomaisista tytäryhtiöstä ja ulkomailla perustetuista sijoitus- ja holdingyhtiöstä tulee muutoksen myötä laajasti yleisesti verovelvollisia.

Esitystä tulisi vähintäänkin täydentää esimerkkikuvauksin tosiasiallisen johtopaikan syntymistilanteista, joilla rajattaisiin säännöksen soveltaminen selviin verovälttelytilanteisiin. Lisäksi perusteluissa olisi hyvä selvittää, millaista näyttöä tosiasiallisen johtopaikan syntymisen tueksi edellytetään ja miten näyttövelvollisuus tosiasiallisen johtopaikan sijainnista jakaantuu verovelvollisen ja veronsaajan välillä.

Teemu Lehtinen
toimitusjohtaja

Kati Malinen
lakiasiaintohtaja